

Előzetes díj helyben:
 Egész évre . . . . 8 frt
 Félévre . . . . . 4 frt
 Negyedévre . . . . 2 frt
 Vidékre 1 forinttal több.

Hirdetési díj:
 Egész oldal . . . . 20 frt
 Fél oldal . . . . . 10 frt
 Negyed oldal . . . . 5 frt
 Ezenfelül minden hirdetésnél
 30 kr kincst. illeték fizetendő.

SZABADSÁG.

MEGJELENIK HETENKINT HÁROMSZOR:
VASÁRNAP, SZERDÁN és PÉNTEKEN.

Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 VII-ik kör, Virág-utca
 337. házszám.

Ugy a kizárások, mint a hirdetések ott vetetnek fel.

„Nyilttér”-sora 15 kr.

Kisebbségi hirdetéseknek minden szó után 5 kr és a kincstári illeték számítottatik.

A helyi sajtó.

A fönnti czim alatt irtam a „Szabadság” július 23-diki számában egy kisebb cikket. Ennek megírására pedig az indított, hogy az ember már igazán nem is kívánt szabadkai lapot kezébe venni a legutóbbi időben, annyira eltérbe lépett egyikben másikkban a személyeskedésnek, becület-sértésnek türethetetlen, megbotránkoztató hangja. Nem vetheti senki szememre, hogy tollamat a szenvedély, a személyes ellenszenv vagy a gyűlölet vezette volna. Igyekeztem a leghiggadtabb hangon, komolyan rámutatni arra a beteges állapotra, melyben a szabadkai sajtó sinlődik. Egyszerűen konstatálni akartam a mai állapotnak szomorú képét, abban a jó reményben, hogy talán lesz valami foganatja a komoly, tárgyilagosan ítéző szónak.

Annyira kerültem a személyeskedést, hogy az illető hirlapokat még meg sem neveztem, gondolván, a ki bűnösnek érzi magát, az úgy is megérti, hogy neki szól a lecke; de meg azért is igyekeztem csak általánosságban beszélni, mert ki akartam kerülni az áldatlan hirlapi polemiát, ismervé már, hogy az itteni elmérgesedett kedélyeknek elég a legkisebb szikra, hogy aztán a szenvedélynek egész tüzével törjön ránk.

Célom volt: szépen, komoly hangon, minden személyi vonatkozás nélkül figyelmeztetni a szabadkai sajtót arra a visszás ál-

lapotra, a melybe úgy látszik hova tovább mindinkább belesülyed, s a mely által már hirhede lett országszerte. Ha használ, elértem célomat, gondolám, ha nem használ, legalább elmondtam véleményemet, a mely nemcsak az enyém, hanem kívülem még nagyon soké.

Annál csodálatosabb tehát, hogy a „Szabadkai Hirlap” július 30-iki száma, az ő megszokott ismeretes modorában, melyből úgy látszik, sehogy sem tud kigyógyulni, olyan szépen felel „A helyi sajtó” című cikkemre, mintha egyenesen és kizárólag csakis neki irtam volna.

Ha önző volnék, azt mondanám most, hogy fényesebb elégtételt, nagyobb elismerést ennél már nem kaphattam, mikor valaki az egészen általánosságban mondott szavaimat az egész világ előtt önmagára vonatkozóknak ismeri el.

Tehát annyit mégis elértem, hogy a „Szabadkai Hirlap” minden határozott provokálás nélkül is bevallotta nagy bűnét. Már most csak az volna még kívánatos, hogy a beismerést határozott és állandó javulás kövesse, mert így a „Szabadkai Hirlap” csak saját javára és jó hírverére változtatná meg eddigi irányát. Ennek pedig csak örülne mindenki, a ki a jó izlésnek barátja.

Nem hagyhatom említés nélkül „A hypokrita” írójának azon különös és nagyon téves felfogását, hogy azonosítja a „Sza-

badság”-ot, mint hirlapot, azokkal, kik néha-néha közremunkálnak annak tartalmában. Mert tényleg ezt teszi, mikor elöttem a „Szabadság” multját feszegeti, és holmi elavult dolgokat szed elő a lomtárból.

Én a cikket megírtam a „Szabadság”-tól teljesen függetlenül; de mivel valahol csak közölni akartam, hát közöltem a „Szabadság”-ban. Hiszen azt hiszem, épen úgy mehettem volna a „Szabadkai Hirlap”-hoz is, vagy bármelyik más laphoz, hogy közöljék. Épen ezért nincs reudjén az, hogy valakinek magán véleményére úgy adjuk meg a választ, hogy az illető lapnak megyünk neki, a melyben a kérdéses cikk megjelent. Mert egy lapban közreműködhetnek a legkülönbözőbb véleményű emberek, anélkül, hogy különben az illető lapnak irányán ez a dolog változtatna. Sőt kívánatos is, és csak akkor felel meg egy lap igazán hivatásának, ha nem egy embernek képezi monopoliumát, hanem a legkülönbözőbb oldalról és felfogásból veszik kritika alá a dolgokat a más és más véleményen levő emberek. Csak így szolgálhatja aközérdeket, különben nem, csak így lehet a közvéleménynek hü kifejezője.

Az pedig csakugyan mélyen elszomorító dolog, mikor „A hypokrita” írója elcsodálkozva állításomon azt kérdezi, hogy miképen lehet valakit kimélet nélkül le-

TÁRCZA.

Kirándulás a Vaskapuzhoz.

Irta: Szántó Edéné.

(Folytatás.)

Reggel volt, kimondhatatlan kedves szép reggel. Kocsira ültünk, elindultunk. A városon kívül az erdők illatos levegője fogadott bennünket. A madarak minket, mi a természetet dallal köszöntöttük. Aztán elhallgattunk. Hallgattuk a természetet. Oh mi megértettük azt. Látszott átszellemült arcunkról.

Nincs szebb mint szép vidéken kocsin utazni. A kocsi lassan halad, a látképek jobban megnézhetők és mélyebb színesebb lenyomatot hagynak lelkünkben.

Oh maradj szép tájék! Ne hajts kocsis! Gyönyörködni akarok. Nézni akarom soká azt a folyó fölé hajló magánosan álló bércezt, melyre óriások vihették fel azt a pillérek, gránitoszlopokat és heverő kőszirteket, hogy onnan uralják a földet és eget egyszerre.

Nem, nem, haladj tovább! hadd lássam a következő fordulatot, mely bizonyosan egy új, megkapó festői panorámát mutat elénk. Hadd lássam azt a szeszélyesen kanyargó,

lärmázó patakot örökké változó medrével, amelyet hol elhagy, hol visszafoglal. Hadd lássam azt az erdőpalásttal fedett hegyhátat, azt a hosszú kopár meredek sziklafalat, melyről belátni a szomszédos országba.

A Herkulesfürdő (Mehádia) hosszukás mély völgy ölében, a sziklákön áttörő Cserna kies partján fekszik.

Hatalmas, vadregényes ut visz oda. Óriási hegyi utain gyönyörű kirándulások lehet tenni, anélkül, hogy a fürdőhelytől messze kellene eltávolozni. A sétatnyok nagyszerű hálózatát, mely utak mint erdei ösvények egymásba fonódva kanyarognak föl a magasba, rendszeren egy-egy szebb kilátási helyhez vezető filagoria szakasztja meg.

Maga a fürdő helyiség valami bájoló vegyüléke a természeti és művészeti szépségeknek. Fürdői kényelmesek hoteljei komforttal vannak berendezve. Hatalmas gyógyvize és egészséges üde testedző, balzsamos hegyi és erdei levegője ezrével cábítja ide a gyógyulást kereső betegeket, az üdülést óhajító fáradtakat és a fáradtságot kereső turistákat.

Mily szerencse, ide menekülhetni a város falainak pora — melege — és unalmaitól, az élet gondjaitól. A szívünkény-

telenül megtelik gyönyörrel és boldogsággal a természetet csodálva.

De jól esik látni, hogy Magyarország ezen gyöngye európai niveaun áll és a legfínnyásabb igényeket is képes kielégíteni. Bátran elmondhatom, hogy kik egészségük helyreállítása céljából vagy szórakozási szempontból fürdőzni mennek és a mellett honfui érzet is vezérrel — bátran mehet Herkules-fürdőbe, mert ott megtalál mindent, amit a külföldi fürdők nyujtanak.

Kirándulási helyei közül a legközelebbi a vizesés. Ide járnak a gyengébb betegek kényelmes csinált uton, mely szakadásoktól áttört sziklafalak, gyönyörű erdők és virágos mezők közt minden hegymászás nélkül lehet oda jutni. Itt a Cserna vizének kedves lármája, a fák édes illata és az erdő titkos susogása közben, ha a lélek megtörök a bánat sulya alatt, ha minden elhagyott, barát, rokon, szerető és remény, ha meguntad, megutáltad az emberek képmutatását; menj, pihenj meg e helyen, mertülj el a táj szépségeiben és lelked majd fölemelkedik, életkedved megjő és újra fogják rebegni panaszhoz szokott ajkaid: „Oh milyen szép az élet.”

Amint a vizesés hidján elhaladtunk, hallgatva haladtunk; de midőn huszonöt

leplezni, rendrehozni, hogy e mellett ne gorombáskodjunk és megtartsuk a tisztességes hangot, s igazi nemes emberhez illő módon mérközzünk. Tehát már odáig súlyedtünk le a szenvedélyek ádáz tusájában, hogy még érzékünket is elvesztettük a dolgoknak igazi, helyes megoldása iránt, odáig jutottunk, hogy elképzelhetetlen valami a komoly, a keménységig erőlyes hang faragatlan, durva gorombaság nélkül?

Pedig nem hangsúlyozhatom eléggé, hogy ha egyszer túlméntünk a jó izlés és tisztesség határán, többé már nincsen szavunknak sulya a közvélemény előtt, és saját magunk tisztességét tépjük szét ön kezünkkel. Hiú és dőre ábrándozás, mikor valaki azt hiszi, hogy más becsületének, jó hírnevének romjain emelkedhetik fel, és tehet szert hírnévre. Oly drága kincs a becsület, hogy azt más ember számára is ép oly nagy gonddal kell megőriznünk, mint magunk számára.

Jól jegyezzük meg magunknak, hogy az olyan ember, a ki büszke önérettel mondhatja el magáról, hogy becsületos ember vagyok, az soha de soha sem fogja másnak a becsületét megtámadni alapos ok nélkül. Ezt az okot pedig csak akkor képezem fennforogni, mikor valaki veszélyezteti, vagy tényleg már veszélyeztette is akár a közjót, akár az egyes embernek magán érdekét, s ez által már önmaga mondott le becsületéről, illetőleg azon vele született jogáról, hogy minden embernek kötelessége az ő becsületét respektálni, épségben tartani. Olyan jog ez, mint az élethez, testi épséghez való jog. Tehát nem tartozik az említett okok közé, s a leghatározottabban elítélendő, mikor valaki személyes ellenszenvből, gyűlöletből, irigységből tör gyilkos kezekkel más becsületének megsemmisítésére. Pedig az ilyen ember legtöbbször, elég cktalanul, ön becsületének ássa meg a sirt. Azonban még akkor is, ha jogos támadók vagyunk, vigyázzunk arra, hogy nemes ellenséget lássanak bennünk, mert csak így számíthatunk tiszta győzelemre. Ne feledjük,

percnyi haladás után egy mérsékeltent tárgult völgyön keresztül „a három hőforrás”-hoz jutottunk, valóságos zajos lármába csaptunk át, amint a tájat dicsérve egymást tullicizáltuk.

Még szebb kirándulási hely esik a fürdő mögött felemelkedő „rablóhegy”-nek csucsára, de ide csak férfi utitársaink jutottak fel.

A Schnellerhőhere azonban mindnyajan följutottunk. Erről a büszke tölgyfa, cserfa és más erdei fákkal, bokrok és virágokkal benőtt hegységről nézve a Herkulesfürdő képe oly nagyszerű, hogy azt leírni én aligha tudnám. A két sor hegység, mely a fürdőt körülzárja, olyan mintha az a Cserna hajjai által több ezredéves küzdelem után szétrepesztetett volna. Az épületek úgy állnak közbül, mintha a bükkfödte dombok alaptömegén feltornyosodva és kiszökő oszlopokra lenének támaszkodva.

A rablóbarlang, melyben hogy emberek tanyáztak bizonyítják a koromtól megfeketedett falak — szintén érdekes kirándulási hely.

A Coronini magaslat is igen érdekes; ez egy meredeken lehajló fennsík, mely az osztrák csapatoknak megerősített pontja volt az utolsó török háboruban.

hogy viselkedésünk és szavaink mindig hű kifejezői lelkünk durvaságának avagy nemességének.

Mind ezt általánosságban mondtam el most is, mert ez a véleményem a mostani állapotról, s épen ezért nagyon sajnálom, ha valaki ismét csak önmagára vonatkoztatná, mint ezt a „Szabadkai Hirlap” tette multkori cikkemmel.

Különbén az egész válasz-féléből azt látom, hogy távolról sem tudta a választ adó, hogy ki írta „A helyi sajtó” című cikket. Erre mutat maga a „hypokrita” szó és hogy holmi szájkáról meg gerendáról szóló mondást citál a multnak jellemzése gyanánt. Már pedig egy 21 éves fiatal embernek multja még nincsen, csak jövője.

Azt hiszem, sőt tudom is, hogy nem nekem volt szánva ez a kedélyes válasz, s ezért nem is veszem magamra a személyi jellemzést.

Semsey Aladár.

A vilákiállítás.

Cicagó 1893. Jul. 19.

A kiállítás egyetlen osztályának sincs annyi látogatója, mint a hal kiállításnak, mi nem is csoda, mert nemcsak a nagy közönség, de a tudományok legnagyobb kutatói sem láthatták az ide a földteke minden részéről összehordott hal és halféléket, ha egész életüket csupán ennek kutatására szentelték volna is.

A legszebb haltól a legundorítóbbig látható itt, melyeknek előteremtéséért a világ összes vizeit fel kellett kutatni és melyeket e kiállítás nélkül az ide millióként összesereglett nép közül kétségkívül egy sem látott volna soha.

A gépkiallitáson a legtöbb bámulót a legújabb találmányu betűszedő gép vonza oda, melynek elterjedése ismét sok munkás kezét fog nélkülözhetővé tenni. Egy előtte ülő leánya, mint a typewriter gépen a kellő betű, vonás, vagy számjelre koppint és a betűk mintegy parancsszóra repülnek a sorba. Méltán

A fürdő mentén levő parti uton, a kőbánya és kertek mellett a szemforrás és Józsefkut első frondja előtt csendesen ugrál el a kies Cserna, mely az egész fürdő tájképét emeli és uralja.

A legmerészebb és csak erős gyaloglónak ajánlható kirándulás a fehér kereszt meglátogatása, mely majdnem függőlegesen, óriási magasságban van elhelyezve a Damoklet nevű sziklafal egyik oszlopán. Ezen kereszthez járt szeretett királynénk Erzsébet Ő Felsege imádkozni, midőn a magasabb köröknek a magyar fürdők iránti idegenkedési jegét megtörendő 1887-dik év nyarán Herkulesfürdőbe ment nyaralni.

Nagy forduló pontot képezett ezen fejedelmi kitüntetés a fürdő egész jövőjére. Egy szebb kor jövője lett megvetve.

A Damoklet hegyről, a fent nevezett kereszt mögötti hegycsúcsról ellátni Szerbiába. Innen beláthatni Mehádiát, az Almás egy részét és a messze havasok csupasz bérceit.

A kirándulásoktól fáradtan és a néha néha hullni kezdő esőtől fáradtan a fürdő kuhrsalonjába mentünk pihenni. A terem rendkívüli fényes egyszerűségben pompázik. Mikor mi bementünk, majdnem egé-

állíthatjuk, hogy e gép gyorsan haladó korunknak is egy csodálatra méltó vívmánya.

A cséplőgépek legtöbb bámulót a falusi bácsik (lamduncles) közül toborozták. Tudvalevő, hogy ezek maguk a gépészek is és nem kis fejtörést okoz nekik ezek kezelése. Minden szegecskét külön vizsgálat tárgyává tesznek és meglátszik rajtuk, hogy azért jöttek ide, hogy oly gépet láthassanak, mely nemcsak a sok bibelődést nélkülözhetővé tegye, de minden keresztből egy bushellel több buzát is varázsoljon elő.

Hire terjedt a kiállitáson, hogy Eötvös Károly ó hazánk nagy férfja is eljön a kiállitásra. Talán egyetlen személyiség érkezése elé sem néztek oly érdeklődéssel, mint e nagyhirű férfi elé; s máltán, mert nemcsak azért, hogy hazája felvirágzása érdekében tett annyit, mint senki más, daczára annak, hogy ez tőle oly áldozat, mi hazánk jelen politikai körülményeiből következtetve, számára talán sohase hoz gyümölcsöt, de a civilizációt előbbre vitte talán századokkal egy pörben, hol millió és millió bal előítéletű ember előtt fojtotta agyon babonás balhitük égig meredő férgét és szerezte meg nyugalmukat, miért a világ történelem legszebb lapját fogja e nagy ember történetének szánni és nevét fogja dicsőíteni az utókor.

Egész bizonyosnak látszik, hogy a chicagói vilákiállításnak folytatása lesz San Franciscóban egy téli kiállítás rendezése által és már a hely is ki van jelölve a „Concert Valley Golden State Parkban”, California legszebb parkjainak egyikében, hol 54 holdnyi tér van kimérve e célra. Vajha e terv, mely iránt a kiállitók is nagyon érdeklődnek megvalósulna, hogy oda mehetnék és gyönyörködhetném ama paradicsomi ország szépségeiben.

B—k A.

szen üres volt. A fürdővendégek a külső terrazon voltak.

Szabad a vásár! gondoltuk, mulassunk egyet. Grádné a zongorához ült, kezdte verni azt a fehér billentyűket, mire a majd sirni, majd nevetni kényszerítő magyar népdalok csak úgy zúgtak keresztül a terem. — Erre Kunnert Mariska, meg Goldgruber Regina kisaszszonyok is kedvet kaptak és oly szivtől jövő, meg szivhez szóló módon kezdtek énekelni, hogy rövid 10 percz alatt a terem egészen megtelt hallgatókkal.

Ezután még egyszer bejártuk a parkot, megnéztük a bazárokat, egyetmást bevásároltunk, azután koosira ültünk és elhagytuk Herkulesfürdőt.

Este volt, lágy csendes, kimondhatatlan csendes est. Mindenütt az erdők illatos levegője környezett. A kocsiból kihajolva néztük az örök csillagokat, a végtelen szeretetteljes égnek e ragyogó szemeit.

Csend honolt a természetben. A magasban fekvő erdők lombjait a méla hold aranyozá be. A tücskök csiripeltek és a madarak szivhez szóló csicsergését az enyhe zefir zavartalanul hozta hozzánk.

Oh minő búbajos szép a természet.

(Vége következik.)

Tanúgy.

Ertesítés. Az eperjesi ág. evang. kerületi Collegiumi jogakademián az 1893—94. tanévre a beiratások f. évi szeptember 1-től 9-ig eszkozlendők; az előadások pedig szeptember 11-dikén veszik kezdetüket. (A vizsgálatok szeptember 1-től 15-ig tartatnak.) Jegyzet. A jogakadémiai hallgatók vallásfelekezeti különbség nélkül részesülhetnek a Collegium kebelében fennálló convictus kedvezményeiben; (az erre nézve megállapított félévi díjak a következők: ebéd és vacsoráért 31 frt, ebédért 19 frt) az erre érdemesek igényt tarthatnak a Collegium által évenként kiosztatni szokott több és tekintélyes összegű ösztöndíjakra; valamint a szegény sorsúak a jelentékeny alaptőkével rendelkező „Jogász segély-egylet” támogatására számíthatnak. Megjegyeztetik végül, miszerint úgy a jogakadémiai ifjúsági, mint a collegiumi nagy könyvtár a hallgatóság rendelkezésére fog állani. Mindennemű felvilágosításokkal szívesen szolgál. Eperjes, 1893. május havában. Az eperjesi ág. ev. ker. collegiumi jogakademia igazgatósága.

IRODALOM, MŰVÉSZET.

— Az „Öt nyelvű szótár”-nak V. és VI. füzeté is már megjelent Somogyi Edétől. Bárki is nagy hasznát veheti, különösen olyanok, kik egyszerre több nyelvet tanulnak. Minden szónak meg van magyar, német, angol, francia és olasz értelme folytatólagos és megszakítatlan abécze-rendben. A hasznos vállalatot olyasóink figyelmébe ajánljuk. Az egész mű előfizetési ára (32 füzet) 9 frt. 60 kr. Egy füzet ára 30 kr. megrendelhető Robicsék Zsigmond könyvkereskedésében Budapesten, Fürdő utca 8. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

HIREK.

— **Garantírozatlan hír.** Mint értesülünk Szalay Mátyás rendőrkapitány legközelebb hivatalt fog cserélni Berovics János utbiztossal. Ez ugyan helyes, mert Berovics nem ért az utbiztossághoz, Szalay pedig nagyon gyenge rendőrkapitány. A közönség mindenesetre csak nyerne ezáltal, mert Berovics legalább önállóan saját akarata szerint cselekszik, neki nem parancsol még a polgármester sem. Szalay pedig úgy tesz, amint neki más elírja.

— **Megcsonkított népiünnepély.** A múlt vasárnap Palicson tervezett népiünnepély csak részben volt megtartható, amennyiben „erélyes” rendőrfőnökünk, nem tudjuk mi okból, betiltotta a díjbirkózást és tánemu-latságot. Mi a betiltás indokolását el sem tudjuk képzelni, mert egy rendőrfőnök, ki nem tud rendet tartani, alig hisszük, hogy tud alapos indokot találni arra, hogy egy ártatlan mulatságot betiltson. Az egész betiltás személyes bosszu lehet csak. Különben Szabadkán már meg sem lepi az embert az ilyen eljárás, lassankint majd csak hozzá szokunk mindenhez, és ha a főispán nem lendít valamit a városunkban elharapódzott viszás állapotokon, akkor mi csak maradunk a régi szabadkaiak.

— **Flaschl és Bezzeg** cég által vasárnap rendezett tűzijáték meglepő szép sikerrel végződött. A fiatal pyrotechnikusok vára-kozáson felüli dolgokat produkáltak és megmutatták, hogy bármely fővárosi ha-

sonnemű céggel kiállják a versenyt. Sajnos azonban, hogy „erélyes” rendőrfőnökünk túlbuzgósága folytán a népiünnepély részben megakadályoztatott s így Flaschl-éknak sok volt a kiadásuk, de kevés a bevételük. Köszönjük meg az „erélyes” rendőrfőnöknek.

— **Nagy Vilma,** a Palicson működő szin-társulat igen tehetséges tagjának holnap lesz a jutalomjátéka. Ismételten ajánljuk a közönség szíves pártfogásába.

— **Bezeredy István** főhadnagynál elkövetett lopás tette, Szomolay József, mint az ischeli rendőrség sürgőnyzi, a napokban ott járt. Azonban itt sem csípheték el. Megugrott, midőn puskaporszagot érzett. Hátrahagyott ruházata és egyéb ingóságokból derítették ki, hogy ki volt az elegans fürdővendég. Ruhájában a helybeli Nánay szabó cég neve olvasható.

— **A Budapesten** alakult „Bácsmegyi Kör” mult héten tartott ülésén védnök-ekül: Gromon Dezső államtitkárt, disz-elelnökéül: Dr. Pulszky Ágoston egyete-mi tanárt, a verbászi kerület orsz. kép-viselőjét tiszteletbeli tagokul a megye-beli főispánokat, valamint a bácsmegyei összes országgyűlési képviselőket választotta meg: — Ugyanekkor elhatározták hogy, mint már jeleztük — Palicson, — augusztus hó 27-én hangverseny és tánc-visualom rendeztetik, melyre szóló meghívókat már a legközelebb napokban — megyeszerte — szét fogják küldeni.

— **Weinmann Jenő** müncheni sörcsarno-kában tegnap este kezdte Mezey daltársu-lata előadásait. Hogy mit produkálnak és érdemesek-e a meghallgatásra, lapunk jövő számában mondhatjuk csak.

— **Elgázolt flu.** Körpl Jakab 6-ik kőri lakos 4 éves Oszkár nevű fia tegnapelőtt 2 és 3 évvel idősebb két testvére társasá-gában — szünidő lévén, — a vasutra ment szórakozni. Onnan visszajövet a Kossuth utcában a Dimitrievics-félé ház előtt Pércsics Vincze 6-ik kőri gazda sebesen vág-tató fogata elgázolta, miközben súlyos testi sértést szenvedett. Még eddig nem volt megállapítható, vajlon nem-e szenvedett a gyermek belső sérülést is.

— **A Tóth-Kálmán-szobor** alapozási mun-kálatait tegnapelőtt kezdék meg Baján a Bódog-téren. A harasztai mészkből készülő talapzatot szintén még az idén, de legkésőbb jövő évi márczius hóban állítják fel, míg az ércszobor leleplezé-se jövő évi május hóra van tervbe véve.

— **Megvadult lovak.** Szent Tamáson, m. hó 29-én nagy réműletet okozott két megvadult ló. Az esti órákban a főut-czán keresztül egy buzakeresztekkel meg-rakott kocsirobogott örült gyorsasá-gal. A kocsiró tetején egy fiatal asszony ült, a ki kétségbe esve tördelte kezeit apja miatt, a ki a kocsiról leesett. A megvadult lovakat csak hosszas hajsza után tudták megállítani. A síró asszony-ka alig, hogy leszállt a kocsiról szaladt vissza arra a helyre, a hol apja a ko-csiról leesett. Az erős szikár ember élet-telenül feküdt a földön.

— **Halál a szérűn.** Csantavérről írják, hogy ott a napokban egy ottani gaz-dálkodó tanyáján buzanyomtatás közben a tulajdonos 8 éves kis leánya ott setten-kegett a földre szórt kalászok között, a karján tartva alig egy esztendő hugát. Amint a nyomtató lovakhoz közel ért a szélső ló oly szerencsétlenül rugta meg

mindkettőjüket, hogy a kis legény azon-nal meghalt, a nagyobb leány pedig életveszélyesen megsérült.

CSARNOK.

A SZABADBAN.

— A való fantáziája. —
(Folyt.)

A boldog pár a dobogó kis szívek boldogságát jelentő csókot váltott, együtt nevettek egy pár percig, aztán együtt etet-ték meg a kis fészek pelyhedző magzata-it; úgy elnéztem őket s szinte irigyeltem a boldogságot tőlük, pedig ily boldogok vagyunk mi is otthon kis családi körünk-ben, mint ez a gerlepár. Boldogok s még-is oly nehéz kő nyomja az én szívemet, oly súlyosan nehezedik valami kimondha-tatlan lelkekre, hogy szeretnék tőle min-den áron menekülni, de nem tudok.

A gerlemama felváltotta a gerlepapát s most ő röpült el, hogy a papa felügyelete alatt visszamaradt picikék számára az el-fogyott mag helyett új készletet szerezzen be.

A him — erősebb természetű lévén, — nem búgott bánatos hangon eltávozott párja után; csendesesen elaltatta magzatait, aztán széttékintett, láttam. unatkozik, s keres valakit, a kivel társaloghasson.

Egyszerre észrevett engem a fa tövében, s megszólított: — mit merengsz egyedül s mért szegzed tekintetedet oly merően az előttem elvonuló semmisségbe?

— Gondolkozom, — volt rövid felele-tem, azt hívné, hogy a gerle megérté, hogy nincs szándékom társalgásba merül-ni vele.

Tévedtem. Az erdők szende gyermeke nem vett tudomást elutasító rövid vála-szomról, hanem tovább beszélt: — Tudom hogy gondolkodol, sőt azt is tudom, mint mindjárt meggyőzlek róla, azt is tudom, hogy miről gondolkodol; pedig kár gon-dolkoznod, mert a gondolat nem elég ott, a hol tenni kell, s egy ember nem tehet ott semmit, a hol 25 ezer ember válvett munkája vezethet csak eredményre; tudom jól, hogy a falu tanítója vagy, ismerlek rég, hisz sokszor pihensz itt fészekünknek védelmet nyújtó tölgyfánk tövében, s mind-anynyiszor azon gondolkodol, miért kell annyit túrnia a népnevelés szent ügyéért buzgalkodó apostoloknak, — a tanítóknak, mért kicsinyli az emberi társadalom a nemzet jövő támaszait nevelő 25 ezer ta-nítót, s miért talál mindenféle süket fü-lekre a tanítótság jogos panasza s méltá-nyos követelése?

A füleimbe hangzott szavak megrázkód-tatták egész valómat; az igénytelen tol-lazatú, de mélyen érző madár nemcsak el-találta, hanem szavakba önté gondolata-imat s önkéntelen intéztem hozzá e kér-dést: — honnét tudod, hogy gondolataim tárgya az, mit elmondottál?

— Lelkedbe látok, — volt kérdésemre a felelet, s a nélkül, hogy szünetet tar-tott volna a gerle, tovább folytatá: — Otthon boldog családi körben élsz, szere-tő nő, szeretett gyermekek vesznek körül s lelked mégis súly nyomja, szived mégis fáj, mert önmagad és kartársaid nem ta-láltak méltánylást a társadalomban.

Igaza volt szószerént; csak most tud-tam magam is, mi fáj szívemnek, mi nyomja lelkemet, csak most, midőn azt kifejezve tárta föl előttem a gerle, most tudtam, hogy a tanítótság ügye az, mi bol-

dogságomra oly zavarólag hat. S mély sohaj kelt ki keblemből.

A szürke tollú madár megértette a sóhaj s vigasztalni kezdett: — de, — mondá, — de ne essél kétségbe, nincs oly rossz, mi jóra nem fordulhat, nincs oly nehézség, melyet az erős tetterő leküzdeni nem képes, nincs oly akadály, melyet a férfias és szilárd kitartás el nem hárítana utatokból, s nincs oly törekvés, mely diadalmas eredményhez nem jutna, ha az egyesült erő küzd azért; hallgas reám, fogadd meg tanácsomat, közöld azt kartársaiddal, álljon össze a 25 ezer tanító, s követve azt, egyesült erővel küzdve ki fogjátok vivni a diadalt s tietek lesz a jövő kárpótlásául a mult szenvedéseinek, hallgass reám s kövessétek tanácsomat.

— Hallgatlak, — biztosítam a beszélőt s iskolai gyermek figyelmével kísértem minden szavát, egyetlen egy hangot sem ejtve el abból.

Folyt. köv.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos

SZALAY LÁSZLÓ A.

ügyvéd.

Tüzifa eladás!

Puhafa ölenkint 10 frtért házhoz száll litva kapható

Klein Lipót

fakereskedőnél. 7-9

Üzlet áthelyezési hirdetés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy

férfi szabó üzletemet

1893. augusztus hó 1-től

Kunetz Testvérek áruházából **GEIGER ADOLF** ur házába (a régi törvényszéki épülettel szemben) helyeztem át.

Együttal van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy üzletemet egész újonnan rendeztem be és kaphatók nálam a legújabb bel- és külföldi kelmék, továbbá kaphatók minden czélnak megfelelő készöltényök, téli kabátok és utazó bundák.

Mérték szerinti megrendelések a leggyorsabban és legpontosabban eszközölköznek.

A nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlva, maradok kiváló tisztelettel

Schäffer M.

Eladó

6 lánca és 846 □ öl néhai özv. Vojnics Mihályné hagyatékát képezett szántóföld épülettel, mely a szegedi szőlők után Reinitz ujtalu főszozsédságában fekszik. Ugyanott 8 kapa szőlő és 1 lánca vete-mény föld külön is eladó.

Értesítést ad: **Szedlák Samu** (félkezü) IV. kör. 53. szám. (Hungária 1-3 szálloda.)

4478. sz. 1893. tlkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. törvényszék mint tlkvi hatóság közhírré teszi hogy Kovács Jánosné szül. Molnár Mária végrehajthatónak Kovács János végrehajtást szenvedő elleni 50 frt tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a szabadkai kir. törvényszék (a szabadkai kir. járásbiróság) területén lévő szabadka városban fekvő a szabadkai 773-ik sz. tjb. A † 833 hrsz. alatt foglalt ház és beltelek valamint tartozékaira a C 1 sor sz. alatt özv. Berkes szül. Sternok Panna részére özvegyiségig terjedő haszonélvezeti jog fentartása mellett.

Az árverést 515 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1893. évi augusztus hó 19-ik napján délelőtti 9 órakor a szabadkai tlkvi hivatalban az árverési feltételek értelmében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alol is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanokba csárának 10%-át vagyis 51 frt 50 kr. készpénzben, vagy az 1881 LX.t.-c. 42. §. jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet §-ában, kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szabadkán a kir. járásbiróság mint tlkvi hatóságnál 1893. évi április hó 24-én.

Szerdahelyi,
kir. tszéki bíró.

Dr Heiszler J. orvostador

viz-gyógyintézete

Szabadkán, (ártézi-gőzfürdőépület.)

Kitűnő eszköz a test erősítésére, az idegek edzésére és a megbetegedési hajlam csökkentésére.

Sikeres gyógymódja az idegbetegségek egkülönfélébb alakjainak, mint: idegesség, idegyengeség, Hypochondia, Histeria, Epilepsia, hüdéri és görcsös állapotok, almatlanság, nemi gyengeség, (Impotentia.) vérszegénység, vértorlás, aranyér és görvélyes bajoknál, továbbá idült légzőszervi és emésztési bántalmaknál, nemkülönb. o-tuzos és köszvényes bajoknál kiváló gyógyhatásu.

Vilanyozás, Massage.

Azonnal eladó ház.

Első körben két utcára szolgáló sarok ház.

Bővebben:

Szelly József

v. őrmester.

6533 sz. 1893. tlkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. törvényszék mint tlkvi hatóság közhírré teszi hogy özv. Kelemen Györgyné Szakmeister Katalin és csatl. társa végrehajthatónak Petkovits Ferencz és társai mint özv. Petkovits Andrásné Muts Anna örökösei végrehajtást szenvedő elleni 400 frt. ill. 142 frt és 100 kr. tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a szabadkai kir. törvényszék (a szabadkai kir. járásbiróság) területén lévő a szabadka határában fekvő a szabadkai 157 sz. tjb. A † 5863 hsz. alatt foglalt 2 holg 1353 □ öl területű szegedi szőlőnek özv. Petkovits Andrásné Muts Anna nevének álló 12/24 adrésszere és tartandóra.

Az árverést 468 frt — kiban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1893. évi augusztus hó 11-ik napján délelőtti 9 órakor a szabadkai tlkvi hivatalban az árverési feltételek értelmében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alol is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan rész becsárának 10 %-át vagyis 46 forint 80 krajczárt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában, jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. 8. kelt igazságügy-miniszteri rendelet a §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szabadkán, 1893. évi június hó 13-án a kir. törvényszék mint tlkvi hatóság.

Szerdahelyi
kir. tövszéki bíró.

Máriaczei Gyomor-cseppek

nagyszerűen hatnak gyomor bajoknál, nélkülözhetetlen és áttólánosan ismeretes házi és népszer.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, búzós lehelet, felfújtás, savanyu felbőgés, hasmenés, gyomorgégés, felesleges nyálkakilválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörccs, szűkülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejtájánál, a menyinyben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámorholdáknál.

Említtett bajoknál a **Máriaczei gyomor-cseppek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit ezú meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár:
Török József gyógyszerész
Budapest, Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valóságát bizonyítom”.

A **Máriaczei gyomor-cseppek** valódián kaphatók.

Szabadkán Galfy György és Nyérlit Béla gyógyszerészében.

Nyomatott Schlesinger Sándornál Szabadkán.